

Prohibition of Price-Fixing Within the Scope of Competition Law

Rekabet Hukuku Çerçevesinde Fiyat Tespiti Yasası

ABSTRACT

Law on the Protection of Competition numbered 4054 contains certain regulations which aim to prevent anti-competitive effect of the price-fixing agreements between enterprises. Price-fixing is also considered among the examples of anti-competitive agreements, concerted practices and decisions stated in the Article 4 of the Law. Price-fixing can occur through fixing the purchase or sale prices of goods or services by competitors jointly, providing an affirmative answer to the price increase request of the competitor and performing actions that are providing regular information exchange regarding the prices. In situations when there is a price-fixing, an administrative fine for breaking the ban shall be imposed against the companies by the Competition Board within the scope of the Law and relevant regulations. There are quite certain numbers of decisions taken by the Board regarding price-fixing and some of them will be reviewed in this article.

KEYWORDS: Competition Law, Vertical and Horizontal Agreements, Price-fixing, Exemption

ÖZET

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun, teşebbüsler arasındaki fiyat belirlenmesine dair anlaşmaların rekabeti kısıtlayıcı etkisini önlemek amacıyla birtakım düzenlemeler getirmektedir. Kanun'un 4. maddesinde örnek olarak sayılan rekabeti sınırlayıcı anlaşma, uyumlu eylem ve kararlar arasında fiyat tespiti de bulunmaktadır. Fiyat tespiti, mal ve hizmetlerin alış veya satış fiyatlarının rakiplerce müştereken belirlenmesi, rakiplerden birinin fiyat artışı talebine diğerlerinin olumlu cevap vermesi ve fiyatlar hakkında düzenli bilgi alışverişini sağlayan eylemlerin yapılması gibi durumlarda ortaya çıkabilmektedir. Fiyat tespitinin mevcut olduğu durumlarda yasağı çiğneyen teşebbüslere Kanun ve ilgili yönetmelikler kapsamında Rekabet Kurulu tarafından idari para cezası verilmektedir. Fiyat tespitine ilişkin birçok Kurul kararı bulunmakta olup konuyla ilgili birkaç karar makalede incelenmiştir.

ANAHTAR KELİMELEER: Rekabet Hukuku, Yatay ve Dikey Anlaşmalar, Fiyat Tespiti, Muafiyet

I. INTRODUCTION

PRICE-FIXING CAN OCCUR THROUGH FIXING THE PURCHASE or sale prices of goods or services by competitors jointly, providing an affirmative answer to the price increase request of the competitor and performing actions that are providing regular information exchange regarding the prices. Price-fixing falls under the scope of the competition law due to the effects that these practices have on the market. In some cases, price-fixing is made for preservation of the quality of goods and services, enabling consumers to benefit more by maintaining quality above a certain standard. In other cases, high price competition which occurs due to determination of the prices through excluding the market conditions leads to the distortion of the competition. In such circumstances, the Competition Board (“**Board**”) imposes an administrative fine within the scope of the Law and relevant regulations to enterprises which infringe the prohibition in order to prevent the anti-competitive effects.

In this article, information regarding the ways and kinds of relationships price-fixing occurs and on sanctions which are imposed in case of price-fixing and on individual exemption and block exemption were given and also the decisions of the Board regarding price-fixing within the scope of the Law were examined.

II. ANTI-COMPETITIVE AGREEMENTS AND PRACTICES

A. In General

Anti-competitive agreements and practices are stated under the title of prohibited activities in the Article 4 sub-clause 2 of the Law. It shall be emphasized that the mentioned situations are not stated as numerus clausus. If other situations occur, which are not listed in the subsequent Law, these can be deemed as anti-competitive agreements or practices within the scope of the Article 4 of the Law. The Article 4 of the Law states that agreements and concerted practices between undertakings, decisions and practices of associations of undertakings which have as their object or effect or likely effect the prevention, distortion or restriction of competition directly or indirectly in a particular market for goods or services are illegal and prohibited. Fixing the purchase or sale price of goods or services, elements such as cost and profit which form the price and any conditions of

I. GİRİŞ

FİYAT TESPİTİ, MAL VE HİZMETLERİN ALIŞ VEYA SATIŞ fiyatlarının rakiplerce müştereken belirlenmesi, rakiplerden birinin fiyat artışı talebine diğerlerinin olumlu cevap vermesi ve fiyatlar hakkında düzenli bilgi alışverişini sağlayan eylemlerin yapılması gibi durumlarda ortaya çıkar. Fiyat tespitinin rekabet hukukunun inceleme alanına girmesi, bu uygulamaların pazarda yarattığı etkiden kaynaklanır. Fiyat tespiti, bazı durumlarda mal ve hizmet kalitesini koruma amacına yönelik olarak yapılmakta, bunları belirli bir standardın üzerinde tutarak tüketicilerin daha fazla yararlanmasını sağlamaktadır. Bazı durumlarda ise fiyatın pazar koşulları dışında belirlenmesiyle oluşan yüksek fiyat rekabeti rekabetin bozulmasına neden olmaktadır. Rekabet Kurulu (“**Kurul**”), rekabeti kısıtlayıcı etkiyi önlemek adına bu tür durumlarda yasağı çiğneyen teşebbüslere Kanun ve ilgili yönetmelikler kapsamında idari para cezası vermektedir.

Makalede, fiyat tespitinin hangi şekillerde ve ne tür ilişkilerde ortaya çıkabileceği, fiyat tespiti halinde karşılaşılabilecek yaptırımlar ile grup muafiyeti ve bireysel muafiyete ilişkin bilgiler verilmiş olup, ayrıca Kanun kapsamında fiyat tespitine ilişkin Kurul kararları incelenmiştir.

II. REKABETİ KISITLAYICI ANLAŞMA VE UYGULAMALAR

A. Genel Olarak

Rekabeti kısıtlayıcı anlaşma ve uygulamalar, yasaklı faaliyetler başlığı altında Kanun’un 4. maddesinin ikinci fıkrasında sayılmıştır. Önemle belirtmek gerekir ki söz konusu haller tahdidi olarak sayılmamıştır. Kanun’da sayılan haller haricinde başkaca durumların meydana gelmesi halinde de bu durum Kanun’un 4. maddesi kapsamında rekabeti kısıtlayıcı anlaşma ve uygulama olarak nitelendirilebilecektir. Kanun’un 4. maddesi ile belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran ya da doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğuna hükmedilmiştir. Kanun’da sayılan¹ başlıca rekabet ihlallerinden biri de mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan

purchase or sale is stated in the Law¹ as one of the prohibited activity.

B. Types and Concept of Agreement Within the Scope of Competition Law

The terms of agreement or contract can be interpreted differently in many branches of law. In competition law, the term of agreement is also interpreted in broader terms. However, critical competition infringements can occur once the situation is assessed in terms of the repercussions of the agreements. For example, the Turkish Code of Obligations numbered 6098 has regulated that, agreements can be concluded with the parties' mutual and consentaneous declaration of intentions and some provisions regarding the conclusion of agreements are regulated therein. However, there is no definition for "Agreements restricting competition" within the scope of competition law. Any kind of conciliation or consonance, which the parties are bound by, is deemed as "agreement" even though they do not comply with the validity conditions of civil law. Even if an agreement be-

maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi olarak düzenlenmiştir.

B. Rekabet Hukuku Kapsamında Anlaşma Kavramı ve Türleri

Anlaşma veya sözleşme terimi birçok hukuk dalında farklı şekilde yorumlanabileceği gibi rekabet hukuku kapsamında da anlaşma kavramı kapsamı geniş şekilde yorumlanmaktadır; zira anlaşmaların yol açtığı sonuçlar açısından durum değerlendirildiğinde ciddi rekabet ihlalleri ortaya çıkabilmektedir. Örneğin, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda sözleşmenin tarafların iradelerini karşılıklı ve birbirine uygun olarak açıklamalarıyla kurulduğu düzenlenmiş ve sözleşmenin kurulmasına ilişkin olarak çeşitli hükümler getirilmiştir. Ancak rekabet hukuku kapsamında herhangi bir "rekabeti kısıtlayıcı anlaşma" tanımı mevcut değildir. Rekabet hukuku kapsamında medeni hukukun geçerlilik koşullarına uymasa bile tarafların kendilerini bağlı hissettikleri her türlü uzlaşma ya da uyuşma "anlaşma" olarak kabul edilmektedir. Taraflar arasındaki anlaşma, hukuk düzeninde

tween parties does not have any effect on the legal order or if a contract between the parties does not possess the validity conditions within the scope of the relevant law, the relevant agreement or contract will be deemed as an agreement restricting competition within the scope of competition law.²

Within the scope of competition law, agreements are emerged as vertical agreements and horizontal agreements. Horizontal agreements are explained in the Guidelines on Horizontal Cooperation Agreements and it is stated that if there is an agreement between the current or potential competitors, the mentioned collaboration shall be considered to have “horizontal” character. The point to be emphasized here is that the agreements between non-competitors in practice however having a nature of being potential competitors will be also considered as horizontal agreement. Vertical agreements

herhangi bir sonuç doğurmasa veya taraflar arasındaki sözleşme ilgili kanun kapsamında geçerlilik şartlarını haiz olmasa bile, eğer söz konusu anlaşma veya sözleşme rekabet ihlali meydana getirebilecek nitelikte ise, rekabet hukuku kapsamında ilgili anlaşma veya sözleşme rekabeti kısıtlayıcı anlaşma olarak kabul edilecektir.²

Rekabet hukuku düzeyinde anlaşmalar yatay ve dikey anlaşmalar olarak ortaya çıkmaktadır. Yatay anlaşmalar, Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz’da açıklanmakta olup mevcut ya da potansiyel rakipler arasında yapılan bir anlaşma söz konusu ise işbirliğinin “yatay” niteliğe sahip olduğu ifade edilmiştir. Burada dikkat edilmesi gereken husus, fiilen rakip olmayan ancak potansiyel rakip konumundaki teşebbüsler arası anlaşmaların da yatay anlaşma olarak değerlendirilecek olmasıdır. Dikey anlaşmalar ise, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği’nde, üretim

are stated in the Block Exemption Communiqué on Vertical Agreements numbered 2002/2 as the agreements which are concluded between two or more undertakings operating in different levels of the production or distribution chain for the purpose of purchase, sale or resale of the specific goods or services. Generally, transactions realized between undertakings providing each other raw-material and byproduct are in question in vertical agreements. Agreements between producer and distributor of goods, producer firm and service firm and supplier and wholesaler can be given as examples of the vertical agreements.³

C. Decisions of Association of Undertakings and Concerted Practices

As it is stated in the Article 3 of the Law, association of undertakings are any kind of association with or without a legal personality, which are formed by undertakings to accomplish particular goals. Decisions of the association of undertakings have been evaluated as contrarian to the competition system and banned due to the fact that they can make decisions which prevent the competition between its associates and make them gain more profit.

Moreover, in case of existence of an agreement cannot be proven, the similarity of the price changes or supply and demand equilibrium or site of action with the markets in which the competition is restrained, distorted or restricted, constitutes a presumption to the concerted practices of the undertakings. Plenary Session of Administrative Law Divisions have stated in a decision⁴ that in order to mention the concerted practices, with regard to restriction, limitation and hindrance of the competition, beneficial behaviors which extinguish the ability of the competitor undertakings to act freely, arise common attitude between them and affect other competitor undertakings actions are required.

III. RESTRICTING COMPETITION THROUGH PRICE-FIXING

A. Price-fixing

Fixing the purchase or sale price of goods or services, elements such as cost and profit which form the price and any conditions of purchase or sale is stated among the forbidden activities in the Article 4 of the Law. Fixing the purchase/sale prices of goods or services is explicitly stated among the infringement circumstances within

veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli bir mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar olarak ifade edilmiştir. Dikey anlaşmalarda genel olarak birbirlerine hammadde ve ara ürün sağlayan teşebbüsler arasında gerçekleştirilen işlemler söz konusu olmakla birlikte, malın üreticisi ile dağıtıcısı, üretici firma ile servis firması, sağlayıcı ile toptancı arasındaki anlaşmalar dikey anlaşmalara örnek verilebilir.³

C. Teşebbüs Birliği Kararları ve Uyumlu Eylemler

Kanun'un 3. maddesinde belirtildiği üzere teşebbüs birliği, teşebbüslerin belirli amaçlara ulaşmak için oluşturduğu tüzel kişiliği haiz ya da tüzel kişiliği olmayan her türlü birliği ifade etmektedir. Teşebbüs birlikleri, üyeleri arasında rekabeti önleyerek üyelerinin daha fazla kazanç elde etmesine hizmet edici kararlar alabileceklerinden, teşebbüs birliklerinin bu doğrultudaki kararları rekabet sistemine aykırı olarak değerlendirilmiş ve sonuç olarak yasaklanmıştır.

Bununla birlikte bir anlaşmanın varlığının ispatlanmadığı durumlarda piyasadaki fiyat değişmelerinin veya arz ve talep dengesinin ya da teşebbüslerin faaliyet bölgelerinin, rekabetin engellendiği, bozulduğu veya kısıtlandığı piyasalardakine benzerlik göstermesi, teşebbüslerin uyumlu eylem içinde olduklarına karine teşkil eder. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu verdiği karar⁴ ile uyumlu eylemden bahsedebilmek için rekabetin sınırlanması, kısıtlanması ve engellenmesine ilişkin olarak rakip teşebbüslerin kendi aralarındaki ilişkiler sonucunda birbirlerinden bağımsız olarak hareket etme serbestisini ortadan kaldıran, kendi aralarında ortak tavır sonucunu doğuran ve diğer rakip teşebbüslerin hareketlerini etkileyen çıkar yollu davranışların bulunması gerektiğini belirtmiştir.

III. FİYAT TESPİTİ YOLUYLA REKABETİN KISITLANMASI

A. Fiyat Tespiti

Kanun'un 4. maddesinde mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi yasaklı faaliyetler arasında sayılmıştır. Söz konusu madde kapsamında açıkça mal veya hizmetlerin

the scope of mentioned article. Both direct and indirect price-fixing will be evaluated as the infringement and the result will not change in either circumstance, within the context of competition law. Since price competition is the most important dimension of the competition,⁵ price-fixing is evaluated as one of the most critical infringements within the scope of competition law. Fixing the purchase or sale prices of goods or services by producers, suppliers or retailers through an agreement between each other will restrict competition. Prices must be formed by supply and demand intersecting according to the market conditions. Otherwise, determining the prices through excluding the market conditions will have anti-competitive effects. Distinction of horizontal and vertical agreements is not regulated under the Article 4 of the Law. However, anti-competitive agreements can emerge in a horizontal or vertical way.

Agreements about the prices can emerge as follows:⁶

- i. Determining purchase or sale prices of goods or services jointly by the competitors,
- ii. Prices which are determined through a joint marketing or a sale organization agreement,
- iii. Affirmative response of competitors to a price increase request of a competitor.
- iv. Determining the rate of price increase, the date and the place all together,
- v. Settlement upon the essential components of price,
- vi. Target price determination,

alın/satım fiyatlarının tespit edilmesi ihlal hali olarak belirtilmiştir. Söz konusu fiyat tespitinin doğrudan veya dolaylı olarak yapılması, rekabet hukuku anlamında sonuçta herhangi bir değişiklik yaratmayacak, her iki halde de fiyat tespiti ihlal olarak değerlendirilecektir. Rekabet hukuku kapsamında fiyat tespiti en ciddi rekabet ihlalleri arasında görülmektedir; zira fiyat rekabeti, rekabetin en önemli boyutudur.⁵ Üreticilerin, sağlayıcıların veya perakendecilerin belirli bir mal veya hizmetin satış fiyatlarını aralarında yapacakları bir anlaşma ile belirlemeleleri rekabeti sınırlandıracaktır. Fiyatların pazar koşullarına göre arz ve talebin karşılaşmasıyla oluşması gerekmektedir. Aksi takdirde fiyatın pazar koşulları dışında belirlenmesi rekabeti bozucu etkiye sahip olacaktır. Kanun'un 4. maddesi kapsamında yatay veya dikey anlaşma ayırımı yapılmamıştır; ancak rekabeti kısıtlayıcı anlaşmalar dikey veya yatay şekilde ortaya çıkabilmektedir.

Fiyatlar ile ilgili anlaşmalar aşağıdaki yollar ile ortaya çıkabilmektedir:⁶

- i. Mal ve hizmetlerin alış veya satış fiyatlarının rakiplerce, müştereken belirlenmesi,
- ii. Müşterek bir pazarlama ya da satış organizasyonu anlaşmasıyla belirlenen fiyatlar,
- iii. Rakiplerden birinin fiyat artışı talebine, diğerlerinin olumlu cevap vermesi,
- iv. Fiyat artış oranı, tarihi ve yerinin birlikte belirlenmesi,
- v. Fiyatın esaslı unsurları üzerinde anlaşılması,
- vi. Hedef fiyat belirlemeleri,

FOOTNOTE

1 Other prohibited activities stated in the Art. 4 of the Law are as follows: (i) Sharing or controlling all kinds of market resources or elements by partitioning the markets of goods or services, (ii) Controlling the amount of supply or demand of goods or services, or determining them outside from the market (iii) Complicating and restricting the activities of competing undertakings, or excluding undertakings operating in the market by boycotts or other behaviors, or preventing potential new entrants to the market (iv) Except exclusive dealership, applying

different conditions to persons with equal status for equal rights, obligations and acts (v) Contrary to the nature of the agreement or commercial usages, obliging to purchase other goods or services together with a good or service, or tying a good or service demanded by purchasers acting as intermediary undertakings to the condition of displaying another good or service by the purchaser, or putting forward terms as to the resupply of a good or service supplied.

2 Ground of the Art. 4 of the Law.

3 Pelin Güven, Competition Law, Extended Ed. 2 Ankara 2008, p.134.

4 31.05.2012, Plenary Session of the Chambers for Administrative Cases, numbered E. 2007/2601, K. 2012/834.

5 İsmail Yılmaz Aslan, Rekabet Hukuku, Ed. 4, İstanbul 2007, p.227

6 Emel Badur, "Rekabet Hukukunda Fiyat Sınırlamaları", Rekabet Dergisi, N. 7, July-August-September 2001, p.37,38

vii. Prohibiting discounts which are under specific rate or amount,

viii. Jointly determining recommended prices ,

ix. Agreements which provide regular price information exchange,

x. Determining the elements such as costs, profits, prices specifically which form the price and their calculation formulas that will constitute the price,

xi. Resale price maintenance.

1. Price-fixing Through Horizontal Agreements

Competition infringements ensue through horizontal agreements. Hence, this situation is stated in the Guidelines on Horizontal Cooperation Agreements as “*On the other hand, horizontal cooperation agreements may also lead to various competition problems. An agreement by the parties to maintain prices or amounts of production, distribution or supply, or the cooperation leading to the parties’ acquiring, protecting or increasing market power and thereby to negative effects in the market in terms of prices, production amounts, product quality, product variety or innovation may be given as examples to such situation.*”

Within the scope of competition law, the most critical competition infringement is considered as the price-fixing made by the competitor undertakings. Anti-competitive agreements and/or concerted practices conducted between the parties are characterized as “cartel”. Cartel is defined as the anti-competitive agreements and/or concerted practices conducted between competitors for fixing prices; allocation of customers, providers, territories or trade channels; restricting the amount of supply

vii. Belirli bir oran ya da miktarın altındaki indirimlerin yasaklanması,

viii. Tavsiye fiyatların müştereken belirlenmesi,

ix. Fiyatlar hakkında düzenli bilgi alışverişini sağlayan anlaşmalar,

x. Özellikle maliyet, kar, ücret gibi fiyat bileşenlerini ve bunların fiyatı oluşturacak hesaplama formülünün belirlenmesi,

xi. Yeniden satış fiyatının belirlenmesi.

1. Yatay Anlaşmalar Yoluyla Fiyat Tespiti

Yatay anlaşmalar yolu ile rekabet ihlalleri ortaya çıkmaktadır. Bu husus Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz’da “*Öte yandan, yatay işbirliği anlaşmaları, çeşitli rekabet sorunlarına da yol açabilmektedir. Tarafların, fiyat, üretim, dağıtım veya arz miktarlarını belirlemek üzere anlaşması ya da işbirliğinin, tarafların pazar gücü elde etmesi, pazar gücünü koruması ya da artırmasına ve böylelikle, fiyat, üretim miktarı, ürün kalitesi, ürün çeşitliliği ya da inovasyon bakımından pazarda olumsuz etkilerin ortaya çıkmasına yol açması bu duruma örnek olarak verilebilir.*” şeklinde ifade edilmiştir. Rekabet hukuku kapsamında en ciddi rekabet ihlali olarak rakip teşebbüsler arasında yapılan fiyat tespitleri yer almaktadır. Rakipler arasında gerçekleşen rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylemler “kartel” olarak nitelendirilmektedir. Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmelik’te (“Pişmanlık Yönetmeliği”) kartel, fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, ihaleler-

DİPNOT

1 Kanun m. 4’te düzenlenen diğer rekabet ihlalleri şu şekildedir: (i) Mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü, (ii) Mal veya hizmetin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi, (iii) Rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi, (iv) Münhasır bayıllık hariç

olmak üzere, eşit hak, yükümlülük ve edimler için eşit durumdaki kişilere farklı şartların uygulanması, (v) Anlaşmanın niteliği veya ticari teamüllere aykırı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer mal veya hizmetin satın alınmasının zorunlu kılması veya aracı teşebbüs durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın ya da hizmetin diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da arz edilen bir mal veya hizmetin tekrar arzına ilişkin şartların ileri sürülmesi.

2 Kanun m. 4’ün gerekçesi.

3 Pelin Güven, Rekabet Hukuku, Genişletilmiş 2. Bası, Ankara 2008, s.134.

4 31.05.2012 tarih, İdari Dava Daireleri Kurulu, E. 2007/2601, K. 2012/834.

5 İsmail Yılmaz Aslan, Rekabet Hukuku, 4. Bası, İstanbul 2007, s.227

6 Emel Badur, “Rekabet Hukukunda Fiyat Sınırlamaları”, Rekabet Dergisi, S.7, Temmuz-Agustos-Eylül 2001, s.37,38

or imposing quotes, and bid rigging in Regulation on Active Cooperation for Detection of Cartels (“**Leniency Regulation**”). Accordingly, price-fixing through vertical agreements is evaluated as “cartel” which is one of the most critical competition law infringements. Cartels restrict competition and do not constitute any tangible benefit which has a compensation value. On the contrary, they cause a loss for consumers and society as they inflate the prices above the competitive level. Due to the price increase, consumers either cannot purchase services or they purchase the same service or good at a higher price. Accordingly, while consumers’ surplus and thus social welfare decrease, the welfare of the members of the cartel increases. The damages arising from the cartels are not limited with the decrease of consumer welfare. In this context, inflation increment, dissolution of efficiency, damages on undertakings which are willing to compete in the same sector and/or damages on undertakings, if the subject of the cartel is a byproduct, formation of social problems due to the non-ability of purchasing of the more qualified goods by more people, decrease of entrepreneurship and public’s distrust to free market economy can be evaluated as the other damages arising from cartels.

As an example of price-fixing through horizontal agreements, the Board’s decision numbered 08-27/314-102 and dated 02.04.2008 which have been taken upon the State Council decisions can be looked. According to the statements within the mentioned decision, the document obtained from Lafarge Beton A.Ş. has been evaluated in the examination process regarding a claim of price-fixing through horizontal agreements conducted by undertakings operating in Marmara Region ready mixed concrete industry. It is understood by taking into consideration of the subsequent statements of the document, which is obtained from the Lafarge Beton A.Ş, that five companies which are both ready mixed concrete and cement producers have conducted a meeting regarding price increasing. Also, it is understood from the prices written in the document and a decision of the Board dated 02.12.2004 and numbered 04-77/1108-277 that the document belongs to the year of 2002. In this context, Lafarge Beton, Betonsa (Akçansa) and Bolu (OYAK Beton)’s attendances to the meeting, which is thought to have been conducted in 2002, have been clearly indicated in the document. According to the statements in the mentioned document, another meeting was conducted on August 2nd and the undertakings agreed upon the list prices of ready mixed concrete to be increased by 6 YTL/

de danışıklı hareket konularında, rakipler arasında gerçekleşen, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylemler olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla rakipler arasında, yatay anlaşmalar aracılığıyla gerçekleştirilen fiyat tespitleri en ciddi rekabet hukuku ihlali olarak gösterilen “kartel” kapsamında değerlendirilmektedir. Karteller rekabeti sınırlamakla birlikte telafi niteliğinde herhangi bir somut fayda ortaya çıkarmamaktadırlar. Aksine fiyatların rekabetçi seviyenin üzerine çıkmasını sağladıklarından, tüketicilere ve topluma zarar vermektedir. Fiyat artışı neticesinde tüketiciler ya hizmeti hiç satın alamamakta ya da aynı mal veya hizmeti daha yüksek bir fiyattan satın almaktadırlar. Bu şekilde tüketici refahında ve dolayısıyla toplumsal refahta bir azalma gerçekleşirken sadece kartel üyelerinin refahında bir artış olmaktadır. Kartellerin ortaya çıkardığı zararlar yalnızca tüketicilerin refahındaki azalmayla da sınırlı değildir. Bu çerçevede; enflasyonun artması, etkinliğin ortadan kalkması, aynı sektörde hukuka uygun biçimde rekabet etmek isteyen ve/veya kartel konusu ara ürün niteliğinde ise bunun alıcısı konumundaki teşebbüslerin zarara uğraması daha kaliteli ürünün, daha az fiyatla, daha çok kişi tarafından satın alınamaması nedeniyle sosyal problemler oluşması, girişimciliğin azalması ve halkın serbest piyasa ekonomisine olan güveninin sarsılması, kartellerin ortaya çıkardığı diğer zararlar olarak sayılabilir.

Yatay anlaşmalarla fiyat tespitine örnek olmak üzere Kurul’un Danıştay kararları üzerine verilen 08-27/314-102 sayılı ve 02.04.2008 tarihli kararına bakılabilir. İlgili kararda anlatılanlara göre, Marmara bölgesi hazır beton pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin yatay anlaşmalar yoluyla fiyat tespit ettikleri iddiasına ilişkin olarak yapılan incelemelerde, Lafarge Beton A.Ş.’de elde edilen belge değerlendirilerek; belgedeki ifadelerden hem hazır beton hem çimento üreticisi beş şirketin fiyat artışları hususunda bir toplantı yaptığının anlaşıldığı, belgedeki fiyatlardan yola çıkılarak ve Kurul’un 02.12.2004 tarih ve 04-77/1108-277 sayılı kararındaki tespit de göz önüne alınarak söz konusu belgenin 2002 yılına ait olduğu sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir. Bu çerçevede Temmuz 2002 tarihinde yapıldığı düşünülen toplantıya Lafarge Beton’un, Betonsa’nın (Akçansa), Bolu’nun (OYAK Beton) katıldığının belgede açıkça ifade edildiği belirtilmiştir. Söz konusu belgedeki ifadelerden, 2 Ağustos’ta bir toplantının daha yapıldığının ve hazır beton liste fiyatlarının İstanbul için Asya ve Avrupa yakalarında 6 YTL/m³ artırılması ve C20 hazır beton ürünü için fiyatların tespit edilmesi hususlarında teşebbüslerce anlaşıldığının görülmüş olduğu belirtil-

m3 and upon price-fixing for C20 ready mixed concrete product. It is detected within the context of evaluation of the mentioned document that Akçansa (Betonsa), Lafarge Beton, Oyak Beton agreed on an agreement which aims to restrict the competition within the scope of the Article 4 of the Law or may cause such restriction effect and that they made price-fixing infringement in 2002 and yet due to the nonexistence of any other evidence that supports the infringement of Nuh Beton and Set Beton and nonexistence of their names in the document, it was concluded that these two companies did not violate the Law. In conclusion it was decided that Lafarge Beton A.Ş., Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. and Oyak Beton Sanayi A.Ş. (Bolu Çimento Sanayi A.Ş.) were in an agreement which aims the competition to be restricted through price-fixing and that administrative fine would be imposed on Lafarge Beton A.Ş.

Decisions of the Board show that sanctions are going to be imposed by the Board, without making any discriminations, to both big undertakings such as banks, automobile manufacturers, cement and ready mixed concrete manufacturers in the sector and small undertakings

miş ve bu belgeye yönelik değerlendirmeler çerçevesinde; Akçansa (Betonsa), Lafarge Beton, Oyak Beton Kanun'un 4. maddesi anlamında rekabeti sınırlama amacını taşıyan yahut etkisini doğurabilecek nitelikte bir anlaşma içinde bulduklarının ve fiyat tespiti şeklindeki ihlali 2002 yılı içinde gerçekleştirdiklerinin, belgede isimleri geçmediğinden ve söz konusu ihlale katıldıklarını destekleyici başka bir delil de mevcut olmadığından Nuh Beton ve Set Beton'un ihlal içerisinde bulunmadıkları sonucuna varıldığı ifade edilmiştir. Sonuç olarak, Lafarge Beton A.Ş.'nin, Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Oyak Beton Sanayi A.Ş. (Bolu Çimento Sanayi A.Ş.) ile birlikte hazır beton ilgili ürün pazarında fiyat tespiti yapmak suretiyle rekabeti sınırlama amacını taşıyan bir anlaşma içinde olduğuna ve Lafarge Beton A.Ş.'ye idari para cezası verilmesine karar verilmiştir.

Kurul kararları incelendiği vakit Kurul'un yatay fiyat tespiti konusuna ilişkin olarak yürüttüğü soruşturmalar neticesinde vermiş olduğu para cezalarında ayırım yapmaksızın, piyasadaki bankalar, otomotiv üreticileri, çimento ve hazır beton üreticileri gibi büyük teşebbüslere

such as jewelers, bakeries and bus firms as a result of its investigations regarding horizontal price-fixing. That can be interpreted as the demonstration of the sensibility of the Board regarding horizontal price-fixing.

In addition to the situations mentioned above, the Competition Authority (“**Authority**”) has published Leniency Regulation which regulates procedures and principles regarding the fines stated in the Article 16 of the Law to be decreased or not to be imposed to the undertakings, their executives and employees which are in active cooperation with the Authority. Provided that the conditions set forth in the Leniency Regulation are fulfilled, the fines shall be decreased or shall not be imposed to the undertakings and executives and employees of the undertakings who cooperate with the Authority (such as providing documents and information) in order to reveal the act of “cartel” which was prohibited by the Law and the mentioned regulation.

hem de kuyumcular, fırınlar, otobüs firmaları gibi küçük teşebbüslere yaptırım uygulanacağı görülmektedir. Bu durum Kurul’un yatay fiyat tespiti ihlaline ilişkin hassasiyetinin bir göstergesi olarak yorumlanabilecektir.

Yukarıda bahsi geçen hususlara ilaveten, Kurum, Kanun’un 4. maddesinde yasaklanmış olan kartellerin ortaya çıkarılması amacıyla, Kurum’la aktif işbirliği yapan teşebbüsler ile teşebbüs yöneticileri ve çalışanlarına, Kanun’un 16. maddesinde belirtilen para cezalarının verilmemesine veya verilecek cezalarda indirim yapılmasına ilişkin usul ve esasları düzenleyen Pişmanlık Yönetmeliği’ni yayımlamıştır. Pişmanlık Yönetmeliği’nde öngörülen düzenlemelerin yerine getirilmesi şartıyla, söz konusu yönetmelik ile Kanun’un yasakladığı “kartel” eyleminin ortaya çıkarılması amacıyla Kurum ile işbirliği içinde hareket eden (örneğin; bilgi ve belge sunulması) teşebbüsler ile teşebbüslerdeki yönetici ve çalışanlara verilecek olan para cezalarında indirim yapılması veya para cezası verilmemesi öngörülmüştür.

2. Price-fixing Through Vertical Agreements

Price-fixing, within the frame of vertical agreements, is generally found in articles which command the customer to purchase the supplied goods at the prices determined by the supplier. This situation is named as resale prices maintenance in competition law literature. Vertical agreements, which are evaluated within the scope of competition law as per the Block Exemption Communiqué on Vertical Agreements numbered 2002/2, are exempted from the prohibition in the Article 4 of the Law based upon the Article 5 of the Law, provided that they have the conditions stated in the mentioned Communiqué. However, resale price maintenance is forbidden according to the Article 4 of the Block Exemption Communiqué on Vertical Agreements. According to the Article 4 of Communiqué, titled “*Restrictions Excluding Agreements from the Scope of Block Exemption*”, if the purchaser’s freedom of price determination is precluded by a vertical agreement, this agreement will be evaluated as the vertical agreement which includes the restrictions that aim to preclude competition directly or indirectly and such agreement cannot benefit from the exemption provided by the mentioned Communiqué. Suppliers however, are allowed to determine the maximum sale price or recommend the sales price within the scope of the Communiqué even though fixation of the resale price is prohibited. In these situations such prices shall not be transformed into a form of fixed or minimum prices as a result of the constraint or incentive of any party. Moreover, some matters shall be taken into consideration while determining recommended and maximum sale prices. As it is stated in the Block Exemption Communiqué on Vertical Agreements, exemption provided by the communiqué will be applicable if the supplier’s market shares do not exceed 40% of the market share in which it provides its goods or services. Accordingly, in case the threshold stated in the communiqué is exceeded, related undertakings are required to obtain individual exemption to benefit from the block exemption opportunities. As it is stated in the Guidelines on Vertical Agreements, supplier’s and competitors’ market positions are important in terms of maximum and recommended prices. Firstly, if supplier is powerful in the market, sellers cannot determine the prices independently from the supplier, and maximum and recommended prices will be applicable consistently in the market. Secondly, if the market is narrow, applying/publishing maximum and recommended prices will increase the risk of information exchange with respect to

2. Dikey Anlaşmalar Yoluyla Fiyat Tespiti

Dikey anlaşmalar kapsamındaki fiyat tespiti genellikle sağlayıcının alıcıya, temin edilen ürünün kendisi tarafından belirlenen fiyat üzerinden satılmasına hükmeden maddeler ile ortaya çıkmaktadır. Rekabet hukuku literatüründe bu husus yeniden satış fiyatının tespit edilmesi olarak ifade edilmektedir. 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile rekabet hukuku kapsamında dikey anlaşma olarak değerlendirilen sözleşmeler, söz konusu tebliğde belirtilen koşulları taşıması kaydıyla, Kanun’un 4. maddesindeki yasaklamadan, Kanun’un 5. maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak grup olarak muaf tutulmuştur. Ancak yeniden satış fiyatının tespit edilmesi Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği’nin 4. maddesi ile yasaklanmıştır. Tebliğin, “*Anlaşmaları Grup Muafiyeti Kapsamı Dışına Çıkaran Sınırlamalar*” başlıklı 4. maddesine göre, dikey anlaşma ile alıcının kendi satış fiyatını belirleme serbestisi engellenir ise, söz konusu anlaşma rekabeti doğrudan veya dolaylı olarak engelleme amacı taşıyan sınırlamaları içeren dikey anlaşma olarak değerlendirilecek ve söz konusu tebliğ ile sağlanan muafiyetten faydalanamayacaktır. Tebliğ ile yeniden satış fiyatının tespit edilmesi yasaklanmış olmakla birlikte, sağlayıcının azami satış fiyatını belirlemesine veya satış fiyatını tavsiye etmesine izin verilmiştir. Bu durumlarda belirlenen azami veya tavsiye satış fiyatının taraflardan herhangi birinin baskısı veya teşvik etmesi sonucu sabit veya asgari satış fiyatına dönüşmemesi şartı aranmıştır. Bununla birlikte tavsiye fiyatlar ile azami satış fiyatı belirlenirken dikkat edilmesi gereken hususlar mevcuttur. Şöyle ki, Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği’nin kapsamında belirtildiği üzere söz konusu tebliğ ile sağlanan muafiyet, sağlayıcının dikey anlaşma konusu mal veya hizmetleri sağladığı ilgili pazardaki pazar payının %40’ı aşmaması durumunda uygulama alanı bulacaktır. Dolayısıyla tebliğde belirtilen pazar payı eşiğinin aşılması durumunda ilgili teşebbüslerin grup muafiyetinin sağladığı imkanlardan faydalanabilmeleri için bireysel muafiyet almaları gerekmektedir. Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz’da da ifade edildiği üzere, azami ve tavsiye fiyatta sağlayıcının pazardaki konumu ile rakiplerin pazardaki konumları önem arz etmektedir. Şöyle ki, sağlayıcının pazardaki gücünün yüksek olması durumunda, satıcılar önemli konumda olan sağlayıcı tarafından önerilen fiyattan ayrılmakta zorluk yaşayacaklar ve böylece azami ve tavsiye fiyatlar piyasada yeknesak olarak uygulanmaya başlanacaktır. İkinci olarak, dar bir pazarın olduğu durumlarda, azami ve tavsiye fiyat-

the prices and accordingly ease the collaboration. Both of these two situations can be evaluated as infringement within the scope of the Article 4 of the Law.

The Board made its evaluations in the decision dated 09.07.2003 and 03-numbered 49/556-241 regarding the claims of infringement of the Block Exemption Communiqué on Vertical Agreements numbered 2002/2 by dealership agreements between Akmaya A.Ş. and its dealers and infringement of the Law by price-fixing practices aimed at dealers. In these evaluations, the Board also evaluated the Article 12(d) of the agreement and stated that supplier Akmaya A.Ş. determines the sale prices of dealer through the statement of “Our retail price lists will be the only list throughout Turkey and sales will be made on these retail price lists.” and indicated that Akmaya A.Ş. can determine resale prices of its dealers through this article regarding the price. As a consequence, it is decided that agreements between Akmaya A.Ş. and its dealers include provisions that infringe the Article 4 of the Law and since the mentioned undertaking’s activities which aim to determine the sale prices of dealers have the competitive restricting effects, the undertaking infringe the Article 4 of the Law. Therefore administrative fine was imposed on Akmaya A.Ş.

IV. EXEMPTION EXAMINATION IN TERMS OF PRICE-FIXING

The board may decide to exempt anti-competitive agreements, concerted practices and decisions of enterprise union from the Article 4 of the Law which are indicated within the scope of the Article 4 provided that the conditions⁷ stipulated under the Article 5 of the Law are fulfilled, “Exemption” stipulated under the Article 5 of the Law. It should be noted that submission to the Board is not required for agreements, concerted practices and decisions of enterprise union which are within the scope of the Article 4 of the Law. Exemption is divided into two

ların yayımlanması/kullanılması fiyatlara ilişkin bilgi değişimi yapılması riskini artıracak ve dolayısıyla işbirliğini kolaylaştıracaktır. Her iki durum da Kanun’un 4. maddesi kapsamında ihlal olarak yorumlanabilecektir.

Kurul 09.07.2003 tarihli, 03-49/556-241 sayılı kararı ile Akmaya A.Ş.’nin bayileri ile yapmış olduğu bayilik sözleşmelerinin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği’ne aykırı hükümler içerdiği ve bayilere yönelik fiyat tespitine ilişkin uygulamalar ile Kanun’un ihlal edildiği iddiasına ilişkin birtakım değerlendirmeler yapmıştır. Kurul bu değerlendirmelerinde, sözleşmenin 12/d maddesini de değerlendirmiş ve bu maddede yer alan “Perakende fiyat listelerimiz Türkiye genelinde tek liste olarak geçerli sayılacak, satışlar perakende satış fiyat listeleri üzerinden olacaktır.” ifadesi ile bayinin satış fiyatının sağlayıcı konumundaki Akmaya A.Ş. tarafından belirleneceğinin hükme bağlanmış olduğunu, sözleşmelerde yer alan fiyat ile ilgili bu madde sayesinde Akmaya A.Ş.’nin, bayilerinin yeniden satış fiyatını tespit edebileceğini belirtmiştir. Kararda sonuç olarak, Akmaya Sanayi ve Ticaret A.Ş.’nin bayileri ile yapmış olduğu sözleşmelerinin Kanun’un 4. maddesini ihlal eden hükümler içermesi ve anılan teşebbüsün bayilerin satış fiyatlarını belirlemeye yönelik girişimlerinin, rekabeti kısıtlayıcı etki doğurabilecek nitelikte olması nedeniyle Kanun’un 4. maddesini ihlal ettiğine ve Akmaya Sanayi ve Ticaret A.Ş.’nin idari para cezası ile cezalandırılmasına karar vermiştir.

IV. FİYAT TESPİTİ KAPSAMINDA MUAFİYET İNCELEMESİ

Kurul, Kanun’un 5. maddesinde düzenlenen şartların⁷ karşılanması koşuluyla, 4. madde kapsamında belirtilen ve rekabeti sınırlayıcı anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararlarının Kanun’un 4. maddesi hükmünden muaf tutulmasına karar verebilmektedir. Belirtilmelidir ki, Kanun’un 4. maddesi kapsamındaki

FOOTNOTE

⁷ The conditions stipulated under the Art. 5 are as follows: (i) Ensuring new developments and improvements, or economic or technical development in the production or distribution of goods and in the provision of services, (ii) Benefitting the consumer from the above-mentioned, (iii) Not eliminating competition in a significant part of the

relevant market, (iv) Not limiting competition more than what is compulsory for achieving the goals set out in sub-paragraphs (i) and (ii)

⁸ Block exemption communiques issued by the Board; Block Exemption Communiqué Regarding Vertical Agreements numbered 2002/2, Block Exemption Communiqué on Research and

Development Agreements numbered 2016/5, Block Exemption Communiqué on Vertical Agreements and Concerted Practices in the Motor Vehicle Sector numbered 2005/4, Block Exemption Communiqué in Relation to the Insurance Sector numbered 2008/3, Block Exemption Communiqué on Technology Transfer Agreements numbered 2008/2.

categories; block exemption and individual exemption. In group exemption, exemptions are provided to certain type of agreements through communiques⁸ issued by the Board. Agreements, concerted practices and decisions of enterprise union which are out of the scope of block exemption communiques are evaluated within the scope of individual exemption.

General perspective for granting exemption on price-fixing is explained in the Guidelines on the General Principles of Exemption (“**Exemption Guide**”). According to the Exemption Guide, it can be clearly seen at a glance that several agreements have an aim to restrict competition. Within the frame of the Board decisions; it is asserted that joint price-fixing for horizontal agreements, agreements regarding sharing of market and customer and supply check are generally anti-competitive in terms of purpose. In terms of vertical agreements, determination of the resale price, determination of the minimum limit for the resale price and exclusivity agreements including passive sales are within the scope of resale price maintenance.

Within the scope of the Law, there are not any provisions stipulated for preventing certain type agreements to take benefit from exemption. As principle, every agreement which meets the conditions stipulated in the Article 5 may benefit from exemption. However, it is presumed that an agreement that unduly restricts competition because of its legal and economic characteristics and is unlikely to create economic benefits to outweigh its negative effects on competition will probably fail to meet the conditions for exemption and thus has a low chance to benefit from the exemption. As mentioned above, restrictions like price-fixing, district and customer sharing and resale price maintenance could be given as examples to the specified content.

Accordingly, in the Board decision dated 07.07.2015

anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararlarının Kurul’a bildirilmesi zorunluluğu bulunmamaktadır. Muafiyet kurumu grup muafiyeti ve bireysel muafiyet olarak ikiye ayrılmaktadır. Grup muafiyeti ile belirli tipteki anlaşmalara Kurul’un çıkardığı tebliğler⁸ ile muafiyet sağlanmakta olup, grup muafiyeti tebliğleri kapsamı dışında kalan anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararları ise bireysel muafiyet kapsamında değerlendirilmektedir.

Fiyat tespiti hususunda muafiyet tanınması konusunda genel bakış açısı Muafiyetin Genel Esaslarına İlişkin Kılavuz’da (“**Muafiyet Kılavuz**”) açıklanmıştır. Muafiyet Kılavuzu’na göre, bazı anlaşmaların amacının rekabeti sınırlamak olduğu ilk bakışta görülebilecek kadar açıktır. Kurul kararları çerçevesinde; yatay anlaşmalar bakımından birlikte fiyat tespiti, pazar ve müşteri paylaşımı ve arzın kontrolüne dair anlaşmaların genel olarak amaç bakımından rekabeti sınırlayıcı olduğu kabul edilmektedir. Dikey anlaşmalar bakımından ise yeniden satış fiyatının tespiti, yeniden satış fiyatına minimum sınır getirilmesi ve pasif satışları da kapsayacak şekildeki münhasırlık anlaşmaları da bu kapsamdadır.

Kanun kapsamında belirli tip sözleşmelerin muafiyet imkanından faydalanamayacağına yönelik bir madde düzenlenmesi yer almamaktadır. Genel prensip, Kanun’un 5. maddesinde düzenlenen koşulları karşılayan her anlaşmanın muafiyet rejiminden faydalanabileceği yönündedir. Ancak rekabeti aşırı ölçüde sınırladıkları ve rekabet üzerindeki olumsuz etkilerini bertaraf edecek nitelikte ekonomik faydalar yaratabilme ihtimallerinin oldukça düşük olduğu varsayılan anlaşmaların, muafiyet koşullarını karşılaması ve dolayısıyla muafiyet rejiminden faydalanması ihtimalinin de düşük olduğu kabul edilmektedir. Yukarıda da ifade edildiği üzere, fiyat tespiti, bölge ve müşteri paylaşımı, yeniden satış fiyatının tespiti gibi sınırlamalar, belirtilen kapsama örnek olarak verilebilecektir.

DİPNOT

7 Kanun m. 5’te düzenlenen şartlar şu şekildedir: (i) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması (Etkinlik kazanımı), (ii) Tüketicinin bundan yarar sağlaması, (iii) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması, (iv) Rekabetin (i) ve

(ii) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması.

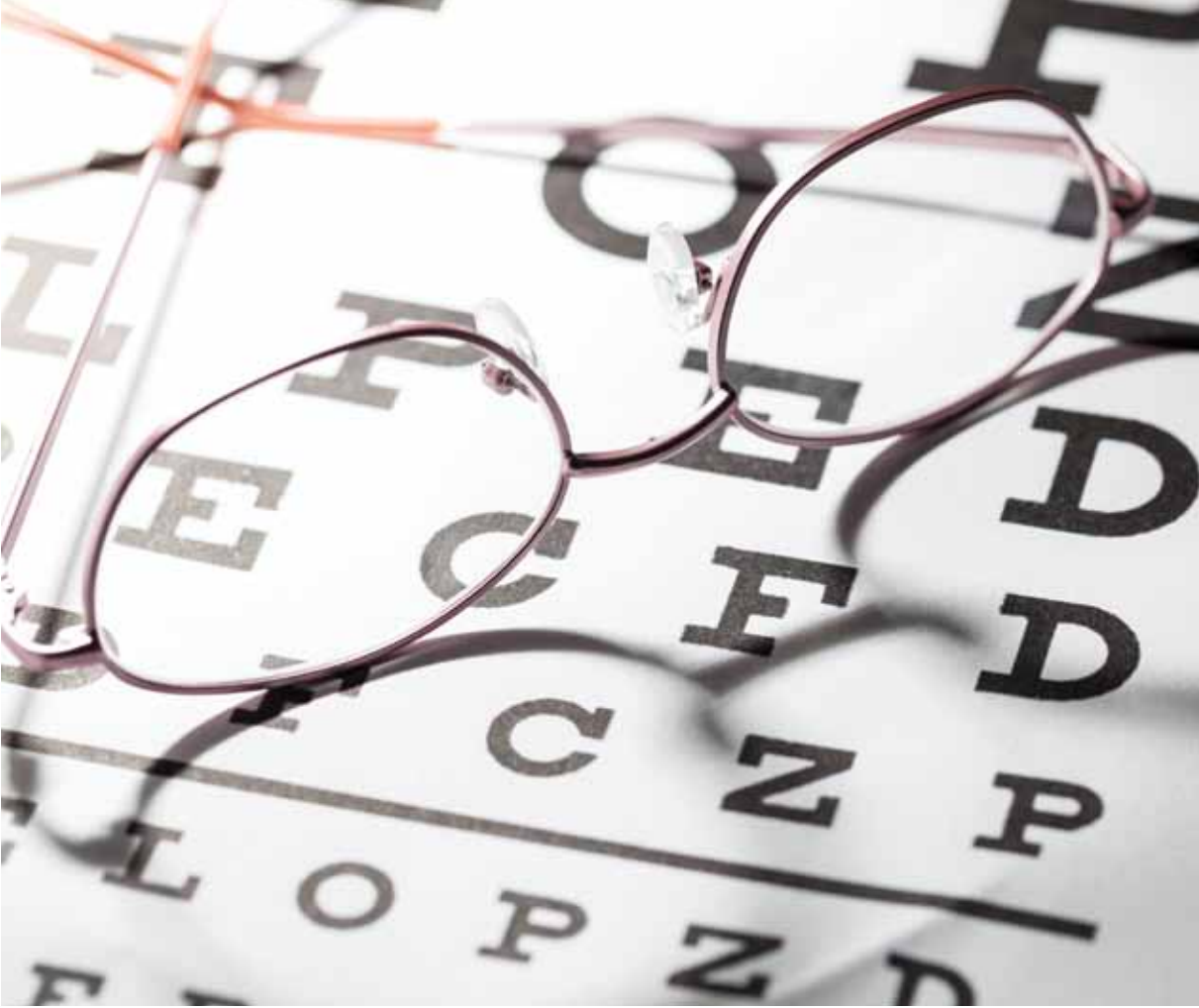
8 Kurul tarafından çıkarılan grup muafiyeti tebliğleri; 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği, 2016/5 sayılı Araştırma ve Geliştirme Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği, 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki

Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği, 2008/3 sayılı Sigorta Sektörüne İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ve 2008/2 sayılı Teknoloji Transferi Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği.

numbered 15-28/328-103; as a result of examination for granting exemption regarding determination of annual tuitions of French high schools operating in Istanbul jointly, it has been stated that on global scale, cooperation agreements/practices regarding price-fixing between rival enterprises are clear violations of competition and that such agreements are evaluated neither within the scope of block exemption nor individual exemption. It has been stated that the basic assumption is that negative effects (production, distribution and loss of dynamic activity) which may arise out of mentioned price cooperation between rival enterprises cannot be reimbursed by any efficiency gain. Therefore, it has been decided that there is no necessity for the evaluation of whether or not the individual exemption conditions are fulfilled and due to the reason that conditions stipulated in the Article 5 are not met, exemption is not granted

Bu doğrultuda Kurul 07.07.2015 tarihli, 15-28/328-103 sayılı kararında; İstanbul ilinde faaliyet gösteren Fransız liselerinin yıllık okul ücretlerini birlikte tespit etmeye yönelik uygulamalarına muafiyet tanınmasına yönelik inceleme yapmıştır. İnceleme sonucunda, birbirine rakip teşebbüsler arasında gerçekleşen fiyat tespitine yönelik işbirliği anlaşmalarının/uygulamalarının küresel ölçekte açık rekabet ihlali olarak kabul edildiği; bu tür anlaşmaların ne grup muafiyeti ne de bireysel muafiyet kapsamında değerlendirildiği; burada yaklaşımın temel varsayımının birbirine rakip teşebbüsler arasındaki fiyat anlaşmasından kaynaklanacak olumsuz etkilerin (üretim, dağılım ve dinamik etkinlik kayıpları) söz konusu işbirliğinden doğabilecek herhangi bir etkinlik kazanımı tarafından telafi edilemeyeceği belirtilmiştir. Ayrıca, bildirim konusu uygulamanın bireysel muafiyet koşullarını sağlayıp sağlamadığına dair ayrıntılı de-

for the claim. Moreover, in the Board decision dated 17.04.2013 numbered 13-22/308-144; the Board evaluated exemption request regarding issuance of price list by Tüm Optisyen ve Gözlükçüler Derneği (All Optician Association) and stated that distorting competition between members of association with a binder list may lead to a formation which is similar to cartel. According to the scope of prepared report and examined file; due to reason that conditions stipulated in the Article 5 are not met, no exemption was granted for mentioned transaction regarding issuance of lens price list and the exemption application was rejected unanimously.

V. SANCTIONS

According to the Article 56 of the Law, any agreements, and decisions of associations of undertakings that are

değerlendirilmesine gerek duyulmadığı ifade edilmiş ve talebe ilişkin olarak Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartları karşılamaması nedeniyle bireysel muafiyet tanınmamasına karar verilmiştir. Kurul ayrıca, 17.04.2013 tarihli, 13-22/308-144 sayılı kararında; Tüm Optisyen ve Gözlükçüler Derneği tarafından gözlük camı fiyat listesi yayımlanması işlemine muafiyet tanınması talebini değerlendirmiş, değerlendirmelerde bu durumun dernek üyeleri arasında rekabeti ortadan kaldıracak bağlayıcı bir listeyle kartel benzeri bir oluşuma yol açabileceğini belirtmiş, düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; Tüm Optisyen ve Gözlükçüler Derneği tarafından gözlük camı fiyat listesi yayımlanmasına ilişkin bildirim konusu işleme, Kanun'un 5. maddesinde yer verilen koşulları sağlamaması nedeniyle muafiyet tanınmamasına ve talebin reddine oy birliğiyle karar vermiştir.

contrary to the Article 4 of the Law are invalid. The performance of acts arising out of such agreements and decisions may not be requested. Besides, the Article 16 paragraph 3 of the Law stipulates that to those who commit behavior prohibited in the Article 4 of the Law, an administrative fine shall be imposed up to ten percent of annual gross revenues of undertakings and associations of undertakings or members of such associations to be imposed a penalty, which generate by the end of the financial year preceding the decision, or which generate by the end of the financial year closest to the date of the decision if it would not be possible to calculate it and which would be determined by the Board. In the last paragraph of the Article 16 of the Law, the aspects to be considered while ascertaining fine will be determined by a regulation issued by the Board. Accordingly, the Regulation on Fines to Apply in Cases of Agreements, Concerted Practices and Decisions Limiting Competition, and Abuse of Dominant Position (“**Regulation**”) is issued for regulating procedures and principles regarding fines to be given as per the Law.

Under the Article 5 of the Regulation, it is stipulated that while the base fine is being calculated, a rate, (i) between two percent and four percent for cartels, and (ii) between five per thousand and three percent for other violations, of the annual gross revenues of the undertakings and associations of undertakings or the members of such associations which engage in behaviors prohibited by the Articles 4 of the Law, generated at the end of the fiscal year preceding the final decision, or if that cannot be calculated, at the end of the fiscal year closest to the date of the final decision, and which shall be determined by the Board, shall be taken as the basis. The situations where administrative fines become a heavier burden are stipulated in the Article 6 and reducing elements regarding fines are stipulated in the Article 7 of the Regulation.

Besides penalties which can be imposed on enterprises, managers and employees of the enterprise are also covered by the Regulation. According to the Article 8 of the Regulation, taking the points such as active cooperation into consideration, for each of the managers and employees of the undertaking who were detected to have had decisive influence on the cartel, fines shall separately be imposed with the amount between three percent and five percent of the fine given to the undertaking. Fines shall not apply, or reductions shall be implemented in fines to be imposed to those managers and employees of the undertaking who make active cooperation

V. YAPTIRIMLAR

Kanun’un 56. maddesi uyarınca Kanun’un 4. maddesine aykırı olan her türlü anlaşma ile teşebbüs birlikleri kararı geçersiz olup, bu anlaşmalardan ve kararlardan doğan edimlerin ifası istenemeyecektir. Ayrıca, Kanun’un 16. maddesinin üçüncü fıkrasına göre, Kanun’un 4. maddesinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yılsonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yılsonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idari para cezası verilir. Kanun’un 16. maddesinin son fıkrasında, para cezalarının tespitinde dikkate alınan hususların, Kurul tarafından çıkartılacak yönetmelik ile belirleneceği hükme bağlanmıştır. Bu doğrultuda Kanun uyarınca verilecek para cezalarının tespitine ilişkin usul ve esasları düzenlemek üzere Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik (“**Yönetmelik**”) hazırlanmıştır.

Yönetmelik’in 5. maddesinde temel para cezası hesaplanırken, Kanun’un 4. maddesinde yasaklanmış davranışlarda bulunan teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin, nihai karardan bir önceki mali yılsonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yılsonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin; (i) karteller için, yüzde ikisi ile yüzde dördü (ii) diğer ihlaller için, binde beşi ile yüzde üçü arasında bir oranın esas alınacağı düzenlenmiştir. Yönetmelik’in 6. maddesinde para cezasının hangi hallerde ağırlaştırılacağına dair hususlar ile 7. maddesinde para cezasına dair hafifletici unsurlar düzenlenmiştir.

Yönetmelik kapsamında teşebbüslere verilecek cezaların yanı sıra teşebbüs yöneticileri ve çalışanlarına verilecek para cezaları da düzenlenmiştir. Yönetmelik’in 8. maddesine göre, kartelde belirleyici etkisi saptanan teşebbüs yöneticileri ve çalışanlarının her birine ayrı ayrı, aktif işbirliği gibi hususlar dikkate alınarak, teşebbüse verilen cezanın yüzde üçü ile yüzde beşi arasında bir oranda para cezası verilir. Ancak kartellere ilişkin olarak Pişmanlık Yönetmeliği hükümleri kapsamında para cezasında indirim yapılması veya para cezası verilmemesi durumları söz konusu olabilecektir. Ayrıca, diğer ihlalelerde belirleyici etkisi saptanan teşebbüs veya teşebbüs

with the Authority for the uncovering of cartels, within the framework of the provisions of the Leniency Regulation. Managers and employees of the undertaking or association of undertakings, who were detected to have had decisive influence on other violations, may be given fines up to five percent of the fine imposed on the related undertaking or association of undertakings. Those who actively cooperate with the Authority for uncovering the violation of the Law may be offered immunity from or reduction in fines to be given, taking into account the nature, effectiveness and timing of the cooperation. Furthermore, unlike other countries, there is not a penalty of imprisonment for competition breaches in Turkey.

VI. CONCLUSION

Jeopardy of restriction of competition arises due to agreements with price-fixing between undertakings.

birliği yöneticilerine ve çalışanlarına, ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliğine verilen cezanın yüzde beşine kadar para cezası verilebilecektir. Kartellerde olduğu gibi diğer ihlallerde de Kanun'a aykırılığın ortaya çıkarılması amacıyla Kurum'la aktif işbirliği yapanlara, işbirliğinin niteliği, etkinliği ve zamanlaması dikkate alınarak ceza verilmeyebilecek veya verilecek cezalarda indirim yapılabilecektir. İlaveten, Türkiye'de bazı ülkelerin aksine rekabet ihlallerinde bulunanlara ilişkin hapis cezası düzenlemesi bulunmamaktadır.

VI. SONUÇ

Teşebbüsler arası fiyat tespitine yönelik anlaşmalar yolu ile rekabetin kısıtlanması tehlikesi doğmaktadır. Bu durumun önüne geçmek amacı ile Kanun'un 4. maddesi ile bu durumlar yasaklanmış ve yaptırıma bağlanmıştır. Kanun'un 4. maddesinde yer alan hükmün temel amacı,

In order to prevent price-fixing, these situations have been forbidden by the Article 4 of the Law and sanctions to be imposed have been stipulated. Primary goal of the Article 4 of the Law is that each enterprise shall independently determine their own commercial policies and activities in the market by itself. In the existence of agreements which distort competition, there is coordinated behavior that serves mutual interests of the parties rather than independent behavior of enterprises. Signatory enterprises to such agreements gain profits which they cannot earn in normal competition conditions and transfer the wealth that is generated by these economic activities to themselves and they prevent healthy operation of free market economy. As mentioned above, agreements with price-fixing that have high anti-competitive effects, are not likely to take benefit from exemption provided under the Law. Accordingly, they should be attentive regarding horizontal or vertical price-fixing in agreements between undertakings or decisions of association of undertakings; otherwise fines stipulated under the Law and the Regulation may be imposed. ■

her bir teşebbüsün kendi ticari politikalarını ve piyasadaki faaliyetlerini tek başına, bağımsız olarak belirlemesidir. Rekabeti bozucu nitelikteki anlaşmaların varlığı halinde, teşebbüslerin bağımsız davranışlarının yerini anlaşma taraflarının ortak çıkarlarına hizmet eden koordineli davranışlar almaktadır. Bu tür anlaşmalara taraf olan teşebbüsler, normal rekabet şartları içinde elde edemeyecekleri karlara ulaşarak bu ekonomik faaliyetlerle yaratılan refahın çoğunu kendilerine aktarma olanağına sahip olur ve serbest piyasa ekonomisinin sağlıklı bir şekilde işlemlerini engellerler. Yukarıda da ifade edildiği üzere rekabeti kısıtlayıcı etkisi çok yüksek olan fiyat tespitine yönelik anlaşmaların Kanun'un imkan verdiği muafiyet rejiminden faydalanma ihtimali çok düşük olarak görülmektedir. Bu doğrultuda taraflar arasındaki anlaşmalarda veya teşebbüs birliği kararlarında yatay veya dikey fiyat tespitine dair hususlarda dikkatli olunması gerekmektedir; zira Kanun ve Yönetmelik'te belirlenen para cezaları ile karşı karşıya kalabileceklerdir. ■

BIBLIOGRAPHY KAYNAKÇA

Pelin Güven, Rekabet Hukuku, Extended Ed. 2, Ankara 2008

İsmail Yılmaz Aslan, Rekabet Hukuku, Ed. 4, İstanbul 2007

Emel Badur, "Rekabet Hukukunda Fiyat Sınırlamaları", Rekabet Dergisi, N.7, July-August-September 2001

Pelin Güven, Rekabet Hukuku, Genişletilmiş 2. Bası, Ankara 2008

İsmail Yılmaz Aslan, Rekabet Hukuku, 4. Bası, İstanbul 2007

Emel Badur, "Rekabet Hukukunda Fiyat Sınırlamaları", Rekabet Dergisi, S. 7, Temmuz-Agustos-Eylül 2001